

Оперативна інформація щодо ситуації з програмами профілактики та лікування ВІЛ/ТБ/ВГС/ЗПТ у Донецькій та Луганській областях (випуск № 8, станом на 05.08.2015)

Ситуація із забезпеченням впровадження комплексних заходів профілактики та лікування ВІЛ, туберкульозу та гепатитів на сході України у зоні проведення антитерористичної операції (АТО) продовжує залишатися напруженою. Запаси медичних препаратів для лікування ВІЛ, ТБ і надання замісної підтримувальної терапії закінчуються, що ставить під загрозу життя майже 8000 ВІЛ-позитивних пацієнтів та 250 пацієнтів замісної терапії, які ще продовжують отримувати препарати на неконтрольованій Урядом України території. Глобальний фонд для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією та Партнерство «Стоп ТБ» звернулися до усіх зацікавлених сторін з приводу кризової ситуації у сфері охорони здоров'я на сході України. Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні та Всеукраїнська Мережа ЛЖВ підтримали цю заяву та звернулися з нею наприкінці липня до Президента та Прем'єр-Міністра України.

Майже 750 пацієнтів ЗПТ на сході України вимушені були припинити лікування через військові дії, бюрократичні режимні обмеження та відсутність дозволу Уряду України, який дозволив би здійснити гуманітарні поставки відповідних лікарських засобів на непідконтрольовану територію.

Замісна підтримувальна терапія (ЗПТ)

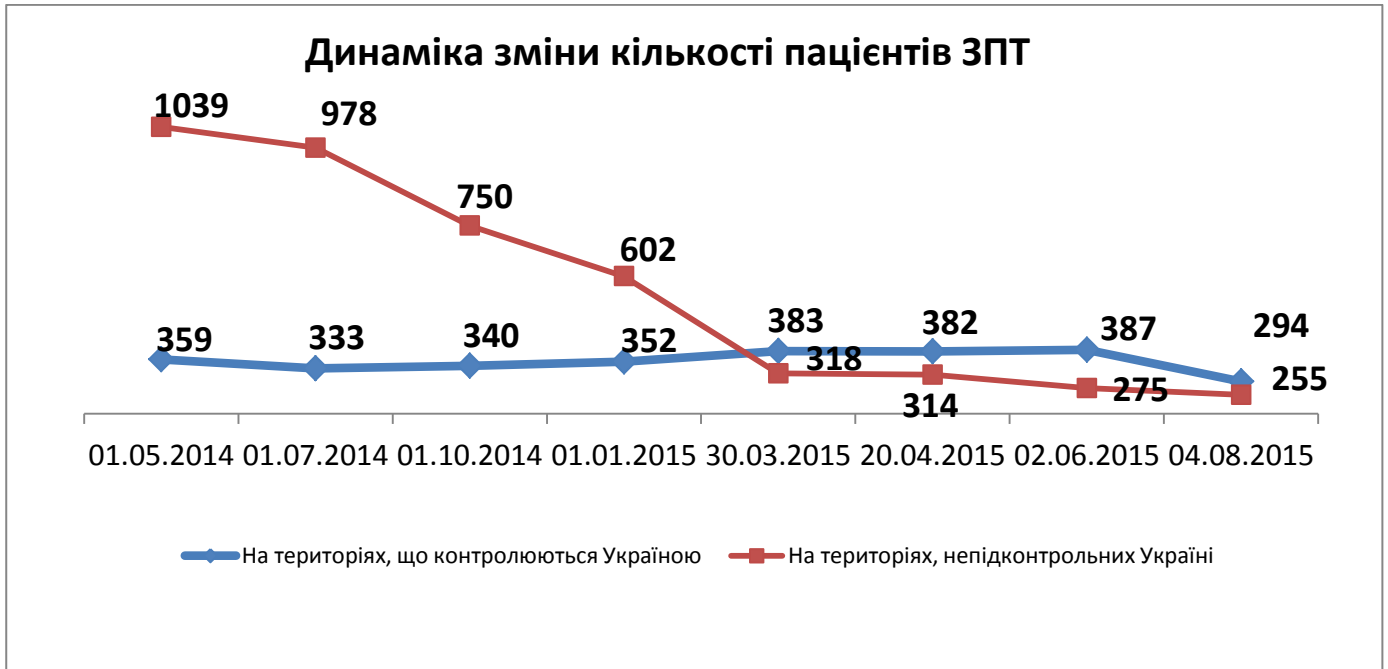
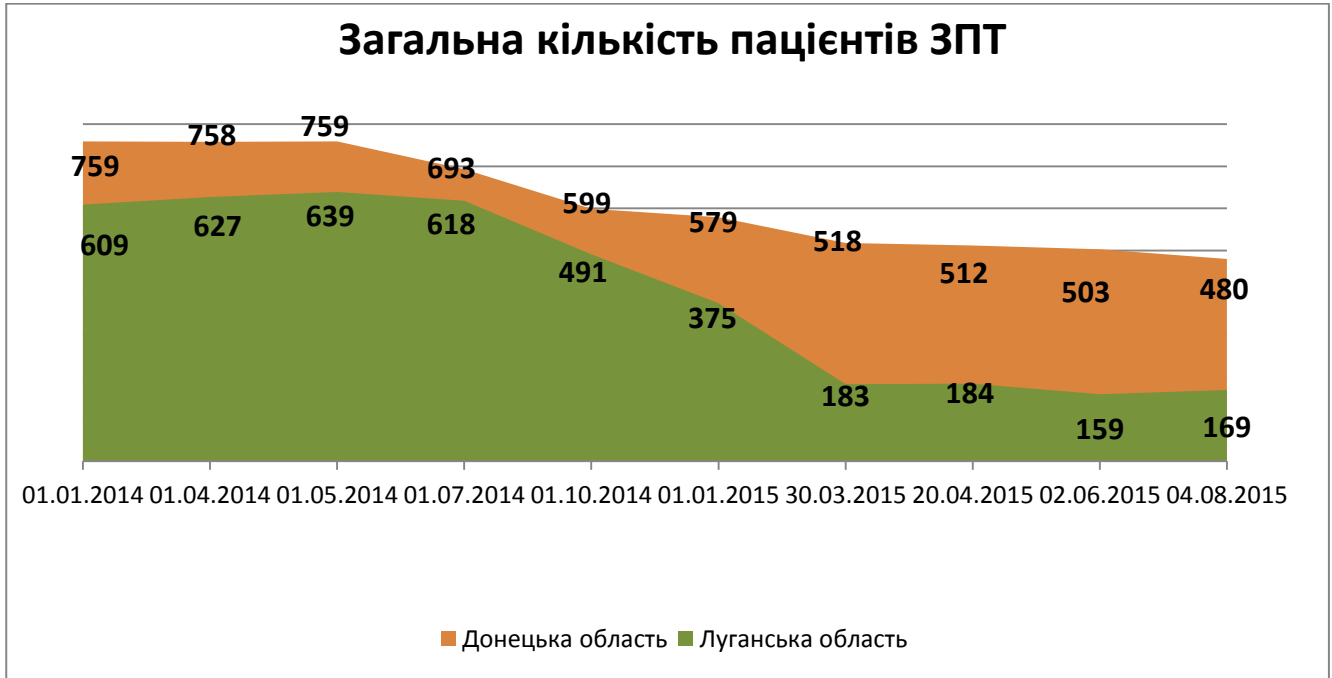
Ще 31 травня була остаточно припинена ЗПТ на неконтрольованій території Луганської області. На непідконтрольованій території Донецької області продовжують функціонувати 3 сайти ЗПТ (Донецьк, Макіївка та Горлівка), але пацієнти отримують препарат у значно зниженому середньодобовому дозуванні - 27 мг (для порівняння – середньодобова доза на контрольованих територіях становить близько 70 мг). Фактично, пацієнтам проводиться довготривала детоксикація зі зниженням дозувань препаратів ЗПТ.

Через режимні та нормативні обмеження, впроваджені Урядом України у зоні АТО у грудні 2014 року, питання доставки наркотичних препаратів ЗПТ до цієї території Донецької області залишається невирішеним через відсутність відповідного дозвільного рішення. За останні 2 місяці 18 пацієнтів ЗПТ у цих областях вимушені були припинити лікування. Всього з початку бойових дій близько 750 пацієнтів були позбавлені лікування ЗПТ, переважно саме через відсутність необхідних лікарських препаратів. Запаси бупренорфіну на неконтрольованій Україною території остаточно вичерпалися ще у лютому.

Інформація щодо забезпечення ЗПТ в Луганській та Донецькій областях (станом на 04.08.2015)

	Донецька область	Луганська область	Всього	Різниця у порівнянні з інформацією за 4.06.2015
Кількість пацієнтів станом на 1.05.2014	759	639	1398	
Фактична кількість пацієнтів станом на 4.08.2015	480	169	649	-13
Кількість пацієнтів, у т.ч.:				
на території, що контролюється Україною	225	169	394	+7
на території, що не контролюється Україною	255	0	255	- 20

Кількість сайтів:				
на території, що контролюється Україною	4	2	6	0
на території, що не контролюється Україною	3	0	3	0

Гуманітарні проекти Альянсу-Україна з підтримки пацієнтів ЗПТ – внутрішньо переміщених осіб з Криму та зони АТО

З травня 2014 р. Альянс-Україна за підтримки низки донорських організацій (МБФ «Відродження», СНІД-Фонд Елтона Джона, Група Помпіду Ради Європи та ГФ) здійснює проект підтримки пацієнтів ЗПТ з анексованого Криму та неконтрольованої території Донецької та Луганської областей. Серед послуг проекту – оперативне вирішення питань щодо включення цих пацієнтів до програми ЗПТ, при необхідності – обстеження на ВІЛ, ТБ та інша медична

допомоги. Окрім того, учасники проекту забезпечені цілодобовим соціальним супроводом/індивідуальним кейс-менеджментом для допомоги в адаптації та соціалізації на новому місці, забезпеченні умов та оплати оренди житла, організації харчування та вирішенні інших потреб (видаються продуктові набори, гігієнічні пакети), надається допомога у працевлаштуванні, поновлення, за необхідності, документів. Завдяки отриманим послугам 94% учасників проекту стали на облік як вимушені переселенці, 42% працевлаштувались постійно або тимчасово, завдяки соціальному супроводу пенсії по інвалідності отримали 19%, державну допомогу на дітей отримали 5%, діти були влаштовані до дитячих дошкільних закладів та шкіл тощо.

Майже 150 пацієнтів вже без підтримки зазначених проектів продовжують отримувати ЗПТ за новим місцем проживання та, при потребі, лікування ВІЛ-інфекції та туберкульозу, або повернулися додому після завершення активних бойових дій.

З червня 2015 р. проект фінансується Глобальним фондом, його географію розширено до 9 регіонів. Вперше до проекту включені сайти ЗПТ, які знаходяться на контрольованій території Луганської та Донецької областей. Завдяки співпраці з Департаментами охорони здоров'я Луганської та Донецької областей для забезпечення та збільшення прийому пацієнтів, які прибувають із зони АТО, видані накази цих департаментів щодо перерозподілу препаратів ЗПТ між сайтами на контрольованій території, для яких регулярно централізовано доставляються препарати.

Кількість пацієнтів, які охоплені заходами проекту збільшилась з **95** (станом на 01.06.2015) до **156 осіб** (станом на сьогодні). З них 99 клієнтів – з неконтрольованої території Луганської області, 49 – з Донецької області та 8 – з Криму.

Профілактика ВІЛ: програми зменшення шкоди

Альянс-Україна продовжує підтримувати роботу проектів з профілактики ВІЛ на базі 11 партнерських неурядових організацій в Донецькій та Луганській областях, з них 8 працюють як на підконтрольних так і на непідконтрольних територіях. Практично з усіма організаціями підписані договори, рахунки організацій, які продовжують працювати на непідконтрольній території, виведені на підконтрольну Уряду територію, на них перераховано грошові кошти для оплати заробітної плати співробітників та виплат залученим консультантам проектів.

Спільні зусилля Альянсу-Україна та партнерів дозволяють ВІЛ-сервісним організаціям регіону відчувати впевненість у тому, що їхня робота необхідна, а проблемні питання можна вирішувати навіть в умовах «військового перемир'я».

Мінімальний пакет послуг надається клієнтам програм на всіх сайтах Донецької області. Проекти, що працюють на неконтрольованій території Луганської області, мають проблеми з постачанням видаткових матеріалів, ведуться переговори, щодо здійснення поставки.

Охоплення представників уразливих до ВІЛ груп населення проектами зменшення шкоди*

	СІН			РКС			ЧСЧ		
	План на 2015 рік	Факт (30.06.2015)	%	План на 2015 рік	Факт (30.06.2015)	%	План на 2015 рік	Факт (30.06.2015)	%
Донецька	27 799	23 095	83,08%	1 474	1 377	93,42%	1 084	958	88,38%
Луганська	8 009	7 273	90,81%	704	660	93,75%			
ВСЬОГО		30 308			2037			958	

* СІН - споживачі ін'єкційних наркотиків
РКС - робітники комерційного сексу
ЧСЧ – чоловіки, що мають секс з чоловіками

В проектах впроваджується тестування на ВІЛ та інші інфекції за допомогою швидких тестів. За попередніми даними за період з 01.01.2015 по 30.06.2015 в проектах, що діють на території Донецької області, швидкими тестами на ВІЛ був протестований 13701 представник вразливих груп (з них у 117 (1%) клієнтів виявлено позитивні результати), в Луганській області було протестовано на ВІЛ 4093 клієнта (з них 124 (3%) клієнти отримали позитивні результати). За попередніми даними впродовж зазначеного періоду було проведено 3.1 тис. тестувань на ІПСШ у Донецькій області (на гепатит С - 2,1 тис, на гепатит В – 189, на гонорею – 139, на сифіліс – 391, на хламідіоз - 150), виявлено 423 (13,8%) позитивних результатів, у Луганській області було проведено 915 тестувань на ІПСШ (на гепатит С – 539, на гепатит В – 142, на гонорею – 50, на сифіліс – 141, на хламідіоз - 43), виявлено 167 (18,3%) позитивних результатів. Також серед клієнтів проектів профілактики розповсюджено 474 461 презерватив у Донецькій області, 148 379 - у Луганській області, та роздано шприців та голочок у Донецькій області – 1,1 млн., у Луганській області – 377 тис.

Забезпечення роздатковими матеріалами та швидкими тестами.

В результаті вже трьох з початку року поставок, організованих Альянсом-Україна до тимчасово окупованих територій Донбасу у лютому, травні і липні всі організації Донецької і Луганської областей забезпечені роздатковими матеріалами до кінця серпня, а швидкими тестами – до кінця 2015 р. Альянс-Україна висловлює величезну подяку за сприяння у цьому WFP (Всесвітня Продовольча Програма ООН) і Всесвітній організації охорони здоров'я (ВООЗ), а також окремо «Лікарями без кордонів» (MSF) за сприяння у доставці вантажів до Луганська.

Забезпечення повноцінної роботи проектів

Завдяки високому професіоналізму, наполегливості та проведеним переговорам керівників НУО з представниками української влади на місцях, практично для всього персоналу НУО, що працюють на непідконтрольних Україні територіях вдалося оформити перепустки нового зразку. Таким чином, соціальні працівники проектів з Донецької та Луганської областей отримали можливість більш-менш безперешкодно переміщатися між контрольованою та неконтрольованою територією.

Моніторинг проектів

Програмний моніторинг відбувається за допомогою он-лайн версії бази даних SYREX, аналізу результатів роботи проектів, перевірки низки первинних документів, а також шляхом обговорення налагодження роботи в регіонах, вирішення проблемних питань тощо. Також розробляється інструмент та механізм моніторингу на місцях для відновлення моніторингових візитів у Донецький та Луганський регіони на регулярній основі.

Профілактика та лікування туберкульозу

Рання діагностика туберкульозу серед груп ризику

11 НУО в Донецькій та 4 НУО в Луганській областях працюють з компонентом «раннє виявлення ТБ серед груп ризику». За попередніми даними з 01.01.2015 по 30.06.2015 в Донецькій області скринінгове анкетування на ТБ пройшли 7420 клієнтів НУО, з яких у 751 був позитивний результат. Отримали діагностичні послуги з ТБ на базі ЛПЗ 359 (48%) осіб, з них виявлено 22 хворих на ТБ. В Луганській області скринінгове анкетування на ТБ пройшли 4800 клієнтів, з яких у 561 результат був позитивний. Отримали діагностичні послуги з ТБ на базі ЛПЗ 493 (88%) особи, з них у 15 підтверджено діагноз ТБ.

Супровід хворих на МР туберкульоз.

На 01.07.2015р, в Луганській області 16 пацієнтів з мультирезистентним туберкульозом (МР ТБ) отримують супровід на амбулаторній фазі лікування, який здійснюється медсестрами Товариства Червоного Хреста України – субреципієнта Альянсу. Всі вони знаходяться на підконтрольних Україні територіях. На непідконтрольних територіях Луганської області лікування та супровід пацієнтів з МР ТБ не проводяться. В Донецькій області знаходяться на супроводі 129 пацієнтів з МР ТБ, з них 22 – на непідконтрольній Україні території.

Поставки протитуберкульозних препаратів на тимчасово неконтрольовані території.

17 липня перший в цьому році вантаж препаратів був доставлений до Донецької обласної клінічної туберкульозної лікарні (м. Донецьк). Як очікується, найближчим часом поставка буде здійснена і до протитуберкульозного диспансеру м. Луганська. Очікується письмове підтвердження де-факто органів влади, які контролюють ситуацію у Луганську, щодо того, що наказ, який забороняє ввезення медикаментів з території України, не стосується гуманітарної допомоги від міжнародних організацій.

Доставка цих препаратів є результатом ефективної взаємодії між Альянсом-Україна і «Лікарями без кордонів» (MSF), які продовжують активно підтримувати протитуберкульозні заходи на тимчасово окупованих територіях. Оцінка потреб і розрахунок партії здійснено ДУ «Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами МОЗ України».

Доставлений вантаж дозволить підтримати розпочаті раніше курси лікування для хворих на тимчасово окупованих територіях і розпочати нові. Час підготовки і доставки наступної партії буде узгоджуватися з лікувальними закладами виходячи з темпів реалізації програми лікування.

Лікування вірусного гепатиту С (ВГС)

Лікування ВГС пегінтерфероном у Донецькому обласному центрі СНІДу на даний завершилось. Всього на базі Центру пройшли лікування 5 осіб з числа ВІЛ позитивних пацієнтів ЗПТ.

Наявні та потенційні ризики

Альянс-Україна та інші неурядові організації звертають увагу на необхідність впровадження гуманітарних проектів, спрямованих на профілактику соціально небезпечних захворювань та інфекцій, що передаються статевим шляхом у зоні проведення АТО. Проведення бойових дій, велика концентрація переселенців, відсутність адекватної медично-профілактичної роботи, збільшення кількості секс-працівників збільшують ризики інфікування.

28 липня, у Всесвітній день боротьби з вірусними гепатитами, стартувала перша масштабна кампанія тестування на вірусний гепатит С військовослужбовців, які повернулися із зони АТО. Скринінг на ВГС для мобілізованих, призовників та контрактників практично не проводиться, а безпосередньо у зоні проведення військових дій майже відсутні засоби профілактики вірусних інфекцій. За підтримки Міністерства оборони та Міністерства внутрішніх справ, Альянс-Україна розпочав впровадження пілотної ініціативи, що передбачає проведення 5000 скринінг-тестувань швидкими тестами, які на протязі 10-15 хвилин можуть надати результати щодо наявності або відсутності антитіл до гепатиту С. Планується охопити до 2200 осіб у військових шпиталях, до 500 осіб у центрах реабілітації, 1200 осіб у військових частинах, 500 осіб у військових комісаріатах та до 600 демобілізованих осіб по всій Україні.

Реагування на кризову ситуацію з боку держави

Ситуація щодо вирішення кризової ситуації з забезпеченням безперервності лікування ЗПТ на неконтрольованих територіях не зрушила з мертвої точки. Уряд відмовився надавати дозвіл на переміщення туди лікарських наркотичних засобів ЗПТ. Розроблений ще у січні 2015 року робочою групою з числа представників основних реципієнтів гранту Глобального фонду, МОЗ України та уповноважених державних органів проект постанови Кабінету Міністрів України «Про деякі питання встановлення тимчасового порядку надання допомоги населенню на тимчасово неконтрольованих територіях Донецької та Луганської областей», що має своїм основним завданням недопущення подальшого переривання програм лікування та профілактики ВІЛ/ТБ на тимчасово неконтрольованих територіях Сходу України, навіть не був винесений керівництвом МОЗ на затвердження Уряду України, незважаючи на численні звернення громадських та міжнародних організацій та самих пацієнтів.

29 липня Альянс-Україна та Всеукраїнська Мережа ЛЖВ звернулись [з листом](#) до Президента та Прем'єр-Міністра України з вимогою негайно втрутитися в ситуацію з забезпеченням лікування ВІЛ/ТБ/ЗПТ на неконтрольованих територіях Донбасу, що порушує права тисяч хронічно хворих, що опинились під загрозою переривання життєво-важливого лікування.

Довідково

За наявними даними ДУ «Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами МОЗ України» на непідконтрольній Уряду території проживає понад 16 тис. ВІЛ-позитивних людей, 7,7 тис. з яких приймають антиретровірусну терапію (АРТ), понад 2,3 тис. осіб мають активну форму туберкульозу, у т.ч. понад 500 осіб з мультирезистентним туберкульозом.

Більш детально про гуманітарну ситуацію на сході України станом на 10.07.2015 можна дізнатися зі [звіту](#) Офісу з координації гуманітарних ситуацій (UNOCHA).

МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні»

Національна лінія телефону довіри з проблеми ВІЛ/СНІД: 0-800-500-451
Всеукраїнський телефон довіри з питань ЗПТ: 0-800-507-727

Контактна особа: Мирослава Андрущенко
e-mail: andrushchenko@aidalliance.org.ua
Тел. 4905485 дод. 229